

Mijn column nummer 164

Enge stoffen

Vorige maand maakte de provincie Noord-Brabant bekend dat er uranium was aangetroffen in het grondwater aan de rand van enkele voormalige stortplaatsen. Gedeputeerde Annemarie Moons mocht in het NOS Journaal van 22 januari 2007 uitleggen wat er aan de hand was.

Bodemverontreiniging is al lang geen voorpaginanieuws meer. Het onderwerp haalt maar zelden het Journaal. Als dat dan toch gebeurt, moet er iets bijzonders aan de hand zijn. Wat zou dat in dit geval zijn?

Tussen de vele stoffen die je in de bodem kan aantreffen, nemen arsenicum en uranium een aparte plaats in. De meeste mensen zijn extra bang voor deze stoffen. Zij weten dat je met arsenicum ratten en ook mensen kunt vergiften. En uranium is door kernbommen en kerncentrales bekend, vanwege zijn gevaarlijke straling.

Bij deze associaties is vrijwel elke voorlichting kansloos. Bas van de Griendt meldde mij ooit: "*facts are facts, but perception is reality*".

De provincie wil nader onderzoek gaan doen naar de herkomst van het uranium. De herkomst zou wel eens eenvoudig kunnen zijn. Jaren geleden was ik betrokken bij de vondst van zeer hoge gehalten aan arsenicum in de bodem van de provincie Gelderland. Deze hoge gehalten waren een gevolg van de natuurlijke aanwezigheid van arsenicum in de bodem en van bodemkundige processen die dit element konden concentreren. Daarvoor was een sluitende verklaring gevonden.

De verhoogde gehalten aan uranium in het grondwater van Noord-Brabant zouden eenzelfde oorzaak kunnen hebben. Het gemeentebestuur van Oosterhout verklaarde dat onderzoekers ervan uitgaan dat er geen uranium in de Nederlandse bodem en dus in het grondwater voorkomt. Elk spoor dat wordt gevonden, zou dus een overschrijding van de streefwaarde zijn. Dat klopt niet. Elke Nederlandse bodem bevat van nature uranium. En ook in dit geval is sprake van bodemkundige processen die het element kunnen concentreren. TNO - toch niet zomaar een onderzoeksbureau - gaf aan verrast te zijn door de vondst van uranium. Dat is voor mij weer verrassend!

De vraag is natuurlijk welke bestuurlijke gevolgen de vondst van de verhoogde gehalten aan uranium zou moeten hebben. Alles diepgaand onderzoeken en heel goed uitleggen aan de bevolking zou een optie kunnen zijn. *Facts are facts!*

Henk Jans van de GGD West-Brabant tapt uit een ander vaatje: "Bouw geen huizen op stortplaatsen. Ik wil over 30 jaar niet horen over vreemde ziekten op die plaatsen die niet goed te verklaren zijn". Ik vind dat Henk gelijk heeft. Woonhuizen op stortplaatsen bouwen is een onzalig idee. Ook al zijn er nu geen aantoonbare risico's, zij zijn voor de toekomst nooit uit te sluiten. Daar komt nog een argument bij: er zijn meer mensen ziek geworden van de angst voor bodemverontreiniging dan van de verontreiniging zelf. *Perception is reality!*

Als je vrijwel zeker weet geen gelijk te krijgen, waarom zou je het dan - gelet op alle kosten en moeite - nog willen hebben?